

Asia: 1/41/2016

## **Lausuntopyyntö yleisen tietosuojalain asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalain**

### 1 luku. Yleiset säännökset

#### **Yleiset kommentit**

Ehdotus uudesta tietosuojalain tarviin, vaikka se noudattaa pitkälti nykyistä henkilötietola-ia. Ehdotus yhdistettynä sitovaan eu-säädäntöön merkitsee nykyistä tiukempaa tiedonhallinnan regulaatiota ja asettaa haasteita eri organisaatioille yleisesti tiedonhallinnan ja -suojan osalta. Lisäksi tilanne voi asettaa haasteita mm. tekoälyn, big datan ja analytiikan hyödyntämiselle palvelujen kehittämisessä. Oletettavaa on, että erityislainsäädännön valmistelussa joudutaan jatkossakin käymään arviointia tiedon käytön avoimuuden rajoista.

Tieteellinen tutkimus kattaa tietosuojalain asetuksen määritelmän mukaan teknologian kehityksen ja esittelyn, perustutkimuksen, soveltavan tutkimuksen ja yksityisin varoin rahoitetun tutkimuksen. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan tämä selventää henkilötietolain mukaista tieteellisen tutkimuksen määritelmää ja mahdollistaa tietojen käytön akateemisen tutkimuksen lisäksi myös yritysten toteuttamassa soveltavammassa tutkimuksessa. Laajempaa määritelmää ei kuitenkaan ole avattu yksityiskohtaisissa perusteluissa. Työ- ja elinkeinoministeriö ehdottaakin, että 31 ja 32 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa viitattaisiin asetukseen tieteellisen tutkimuksen määritelmään ja todettaisiin, että se kattaa myös edellä mainitut tutkimuksen tyypit mukaan lukien yksityisin varoin rahoitetun tutkimuksen. Tämä selventäisi kansalliseen lakiin otetun poikkeuksen soveltamisalaa. Määritelmää kuvataan kyllä yleisperusteluissa, mutta selkeyden vuoksi olisi tarpeen avata tieteellisen tutkimuksen määritelmä myös pykäläkohtaisissa perusteluissa. Perusteluissa olisi hyödyllistä kuvata myös joitakin esimerkkejä erityyppisistä tutkimuksista, joita voitaisiin pitää tässä tarkoitettuna tieteellisenä tutkimuksena.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että kansallisen tietosuojaviranomaisen resursseja lisätään esite-tysti uusien ja lisääntyvien tehtävien mukaisesti. Erityisen tärkeää on huolehtia siitä, että tietosuojaviranomaisella on mahdollisuus etukäteisvalvontaan, ohjaukseen ja neuvontaan. Riittävällä ohjauksella ja neu-vonnalla haastavissa tietosuojakysymyksissä voidaan välttää riskit jälkikäteisvalvonnassa havaittavista me-nettelyvirheistä, jotka voivat aiheuttaa yrityksille merkittäviä kustannuksia hallinnollisina sakkoina.

## **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

1 §:n mukaan ehdotettavalla lailla täsmennettäisiin ja täydennettäisiin tietosuojasetuksen kansallista soveltamista. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä avata, mihin termit täsmentää ja täydentää viittaavat ja mikä on kahden termin käytön syy. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa ei mainita täydentämistä.

2 §:n viimeisen virkkeen viittaus on lakiteknisesti epäselvä.

## **2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa**

### **Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.**

3 §n yksityiskohtaisia perusteluita tulisi täydentää. Johtolause on muotoiltu ”noudat-taen”, vaikka kyse on käsittelyperusteiden täydentämisestä. Muotoilua ei ole avattu pykälän perusteluissa. Pykälän suhde erityislainsäädäntöön jää epäselväksi. 3 §:n 2 kohta on lavea ja jää epämääräiseksi. Yksityiskohtaisista perusteluista ei myöskään käy ilmi laajemmin, mihin tilanteisiin säännös mahdollisesti soveltuisi ja mitkä tilanteet edellyttäisivät erityislainsäädäntöä.

### **Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.**

Ei kommenttia.

### **Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:**

-

### **Ikärajaa koskevat perustelut**

Ei kantaa ikärajaan.

Lapset kehittyvät hyvin eritahtisesti. Tämä näkyy erityisesti nuoremmissa ikäryhmissä siinä, että samanikäisten lasten kyky käsitellä ja ymmärtää tarjolla olevaa tietoa on hyvin erilainen. Asettamalla ikäraja riittävän korkealle pystytään turvaamaan lapsia mm. palveluihin liittyviltä taloudellisilta riskeiltä.

## **3 luku. Valvontaviranomainen**

### **Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä**

Yhtenä haasteena erilaisten lautakuntien käytännön toiminnassa on ollut niiden ole-maton tai rajoitettu mahdollisuus kuulla todistajia ja vastaanottaa muuta asian ratkai-semisen kannalta tarpeellista selvitystä. On hyvä, että tämä haaste on lakiluonnok-nessa selvästikin tunnistettu ja kyetty ratkaisemaan mahdollistamalla suullinen käsit-tely lautakunnassa.

### **Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.**

Ei kommentteja.

## 4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

**Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.**

Ei kommentteja

**Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?**

-

**Perustelut**

Ei kommentteja.

**Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.**

-

**Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.**

Ei kommentteja.

## 5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

**Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.**

-

**Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojaustoimista**

-

**Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.**

Käsittelyä työsuhteen yhteydessä koskevat myös muut säädökset kuin laki yksityisyyden suojasta työelämässä. Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa työryhmän selvittämään yleisen tietosuoja-asetuksen ja työelämän tietosuojasäätelyn välistä suhdetta.

**Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta**

**Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.**

Ei kommentteja.

**Muut mahdolliset kommentit**

**Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi**

Kansallisten tulkintojen yhtenäisyyden ja erityislainsäädännön asetuksen mukaisuuden varmistamiseksi olisi tärkeää löytää jatkotyössä yhteisiä linjauksia siitä, miten kansallista liikkumavaraa tulee käyttää erilaisissa useilla hallinnonaloilla toistuvissa tilanteissa.

Profilointi. Työnvälityksen, rekrytoinnin ja osaamisen kehittämisen palveluissa on aivan keskeistä asiakaslähtöiset, asiakkaiden tarpeiden arviointiin perustuvat palvelut. Käytetty termi on profilointi, kun arvioidaan asiakkaiden palvelutarpeita, riskiä pitkittyvään työttömyyteen jne.

Tavoite on, että big dataa ja tekoälyä hyödyntäen profiilit muodostuvat automaattisesti. Asiak-kaille muodostetaan automaattisesti osaamisprofiili. Myös työnvälitystoiminnan ytimessä oleva työnhakijoiden ja työpaikkoja yhteensovittaminen eli kohtaannon aikaansaaminen perustuu profiileja hyödyntävään automatiikkaan, osaamis- ja työpaikkaprofiileja ”mätsätään” automaattisesti.

Eu-tietosuoja-asetuksen art.22 perusteella lähtökohtaisesti profilointi on kielletty, mutta mahdollista tietyin edellytyksin (artiklat 6 ja 9 sekä 23). Kysymys kuuluu, onko työvoimapalvelujen/kasvupalvelujen henkilötietojen käsittely EU tietosuoja-asetuksen tarkoittamaa profilointia ja automatisoitua päätöksentekoa, erityisesti kun mm. matching-tulokset yhdistetään työttömän työnhakijan työnhakuvelvoitteisiin ja/tai työttömyysturvan saannin ehtoihin. Jos palvelutarpeiden arvioinnissa, työllistyvyyskuilujen ja rekrytointikuilujen automaattisessa tunnistamisessa ja tietojärjestelmän tekemässä automaattisessa mätsäyksessä on kysymys asetuksen tarkoittamasta automaattisesta profiloinnista, tulisi tämä mahdollistaa ja kansallinen liikkumavara ottaa käyttöön.

Henkilön tunnistaminen ja yksilöinti. (art 87). Uudessa tietosuojalaissa säilyisi nykyisen henkilötietolain 13§:n tilanne. Tämä on tärkeää siksi, että tietojärjestelmissä ja sähköisessä asiointissa henkilötietojen käsittely perustuu hetu/satun käyttöön. Pohdinnat keinoista henkilön yksilöintiin ja tunnistamiseen liittyen toivoisi johtavan siihen, että sekä henkilön yksilöinti että tunnistaminen onnistuvat tietoteknisin keinoin.

Tämän hetkessä tilanteessa tietosuojavaltuutetulla kestää jopa 4-5 kk antaa ohjausta/lausuntoja isoille tieteellisen tutkimuksen hankkeille. Mikä on se tapa järjestää ohjaus/neuvonta ennustettavaksi, jotta toimijat voivat ennakoida suunnitelmissaan ajan, lienee avainkysymys.

Klemm Kari  
TEM - kommentit kerätty eri osastoilta